

Migrans

www.milvus.ro

Marosvásárhely

VIII. évfolyam, 3-4 sz. • 2006 december

Ásító vizirigó • Fotó: Kerekes István (AFIAP)

A Milvus Csoport hozzájárulása az európai Natura 2000 védett terület hálózat kialakításához Romániában

A Milvus Csoport számára a 2006-os évet kétségtelenül a Natura 2000 hálózat kialakítása határozta meg. A Natura 2000 hálózatról részletesebben az előző Migrans-ban olvashatnak. Közismert dolog, hogy a természetvédelem mostoha-gyerekek számít Romániában... ■ 8. oldal

15 éves a Milvus Csoport

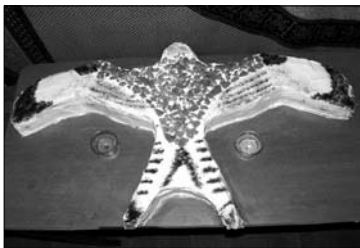
Papp Tamás

1991. őszén nyolc fiatal „madarász” gyűlt össze Marosvásárhelyen, Szombath Zoltán (a későbbiekben Zoli bácsi) múzeológus lakásán. Az átlagéletkor igen alacsony (16-17 év), a lelkesedés annál magasabb volt. Elhatároztuk, hogy megalakítunk egy „madarász-csoportot”. Ennek már volt hagyománya Marosvásárhelyen, ugyanis itt működött kb. 30 évvel korábban az ITK (Ifjú Természetbarátok Köre?), melynek tagjai ma is segítik munkánkat. Köszönet érte.

A név megválasztása képezte az első szavazás tárgyát a „csoporton” belül. Abban mindenki egyetértett, hogy tudományos (latin) madárnév kell legyen, és elkezdődött a keresés. A végső szavazás során a Milvus név mellett az Oriolus maradt csatában, de végül a Milvus győzött. E sorok írója az Oriolus mellett kardoskodott, de így utólag nem bánja, hogy vesztett, bár valószínűleg arra a névre is éppen olyan büszkék lennénk, ha ennyi emlék fűzne hozzá.

Így kezdődött és a „Milvus”-szal együtt nőtt fel az alapító-generáció, az egyesület is akkor lépett az érett-korba, amikor tagjai. Következtek a mérőföldkövek: első

A születésnapon elfogyasztott torták egyike.

gyűrűző tábor, első megnyert pályázat, első kiadvány... és szerencsére még sok más.

Nem vagyunk már „madarász-csoport” hanem „Milvus Csoport - Madártani és Természetvédelmi Egyesület”, amely már rég nem csak madarakkal foglalkozik.

Képtelenségnek tűnik számomra, hogy egy rövid cikkben összefoglaljam, mi is történt azóta. Annyit szeretnék csak, hogy megköszönjem mindenkinek, aki hozzájárult a csoport tevékenységéhez és a természetvédelem ügyéhez. Tudjátok, hogy nélkületek, a munkátok, támogatásotok nélkül nem lennénk itt, és ezt komolyan gondolom. Köszönöm tehát és remélem, találkozunk most már éves rendszerességgel, legközelebb jövő ősszel.

A 15 éves évfordulót nem akartuk mellőzögetésre használni, bizonygatni, hogy milyen ügyesek vagyunk. Baráti találkozásnak szántuk, ezért is volt egyszerű a program – „örömmadarászás”-sal kezdődött a csapói és radnóti tavaknál (a köd persze nem segített ebben), majd kocsmai („teaházi”) beszélgetéssel, diavetítéssel, az első madarász-évek felelevenítésével zártuk. Köszönjük azoknak, akik részt vettek. ■

Apróréce fiókák a Nyugati Kárpátokban

Pârvulescu Lucian

A legtöbb szakkönyvben az aprórecét (*Anas crecca*) a „téli vendégek” kategóriába sorolják be. Első alkalommal 1986-ban Béres és Mihăileanu publikál a faj romániai költésével kapcsolatos

Apróréce tojó 2005 Augusztus 4-én a Pádis fennsíkon
Fotó: Pârvulescu Lucian

megfigyeléseket Hagiieni-ből (Constanța megye). Dr. Szabó József megfigyelései a fajt a „ritka költőfaj” kategóriába helyezik át. Dr. Szabó 1985-ben a szentpáli (Hargita megye) halastavakon figyelt meg két apróréce tojót, 4 illetve 3 fiókéval (a háromfiókás fészekaljról fénykép is készült). 1990-ben ugyancsak Dr. Szabó József szolgált újabb bizonyítékot a faj költésével kapcsolatban, egy 9 tojásos fészekalj megtalálásával, melyből június 26-án kelnek ki a fiókák.

2005. augusztus 4-én, egy a Nyugati-Kárpátok Natur Park faunáját felmérő önkéntes csoport tagjaként, 4 fiókat vezető apróréce tojót sikerült lefényképeznem a Pádis fennsíkon lévő tavak egyikén. A még röpképtelen fiókák az erdő közelében lévő keleti tavon voltak. Ezen a napon egy a tó fölött repülő hím aprórecét is sikerült megfigyelniünk.

A madarakat a helyszínen meghatároztuk, a határozást később megerősítette Mancu Cosmin és a Milvus levelezőlista tagjai.

A 2006-os évben ugyanazon a területen csak a tőkéréce költését sikerült bizonyítani.

Mivel a tó mellett egy erdészház található, fennáll a veszélye, hogy az emberi zavarás növekedjen, ami negatív hatással lehet a faj további költésére a területen. ■

Fenntartható vidékfejlesztés Havad községben

Kelemen A. Márton

A Milvus Csoport egy fenntartható fejlesztési programot futtat a Maros megyei, Havad községben. A projekt tulajdonképpen egy nemzetközi kezdeményezés, címe „Fenntartható fejlesztés a Kápat-Ökorégióban”, kivitelezéséért a Milvus Csoport és a magyarországi székhelyű nemzetközi hálózat a CEEWEB a felelős. Az első két évben az anyagi támogatást a hollandiai DOEN Alapítvány és a Polgár-Társ Alapítvány biztosította. Annak ellenére, hogy ez a projekt egyike a legfontosabbaknak a Milvus történetében (ha nem más, akkor anyagi szempontból), tagságunk nagyrésze meglehetősen kevés információval rendelkezik róla. Ezen szeretnénk módosítani a jelen cikkel.

Valószínűleg sokan feltették a kérdést maguknak, hogy egy karakteresen természetvédelmi szervezet, mint a Milvus Csoport, miért foglalkozik egy ilyen jellegű programmal, sőt koordinálja azt. (Egy projektet, amelyben a természetvédelem - bár nagyon fontos - látszólag másodlagos szerepet játszik.) A természetvédelmi szakemberek nagyrésze hamar rájön arra, hogy a programok sikeressége rendkívül nagymértékben függ az emberek mentalitásának megváltoztatásán a védelmi intézkedések tárgyával szemben (függetlenül attól, hogy ragadozómadarokról,

folytatás a 6. oldalon

A Nyárádszent Simonban megnyitott tájház épülete • Fotó: Kelemen A. Márton

„A fenntartható fejlesztés a fejlődés olyan formája, amely a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségétől.” (Brundtland Bizottság) Ha megpróbáljuk a definíciót alkalmazni az ember-természet, ember-biodiverzitás kapcsolatra, kijelenthetjük, hogy az ember használhatja a természet/fajok által nyújtott erőforrásokat úgy, hogy közben nem fosztja meg a jövő generációit attól a lehetőségtől, hogy hasonlóan használni tudják ugyanazokat az erőforrásokat.

Természetesen, ahogy sokan tudjuk (és valószínű mind érezzük), az emberiség jelenkori fejlődésének semmi köze nincs a fenntarthatósághoz, rengeteg negatív példa közismert, elég ha az élőhelyek eltűnését, a fajok kihalásának hihetetlen mértékét, a klímaváltozást említünk. A pozitív példák azonban nagyon ritkák, gyakorlatilag nem létezik egyetlen olyan „modern” közösség sem, melyről a szakértők egyetértésben ki tudják jelenteni, hogy fenntartható módon fejlődik. Ennek ellenére (vagy talán éppen ezért) egyre többen próbálják elérni a fenntarthatóságot különböző módszerekkel, úgy tűnik egyre többen ismerik fel, hogy fajunk túlélésének egyetlen esélye a fenntarthatóság elérésében rejlik. Szerencsére vannak azonban jó hírek is, azok akik populista módon azt hangoztatják, hogy lassan eltűnik az élet a Földről az emberi tevékenység hatására, tévednek. Az élet elpusztítása talán még a mi találékony fajunk számára is lehetetlen, azonban a Homo sapiensnek mint fajnak a fennmaradása (sok más fajjal egyetemben) nagymértékben függ a jelen generációk tetteitől.

A Havad-i projekt egyaránt tekinthető minta- illetve kísérleti-projektnek is. Minta abban a tekintetben, hogy a fejlesztési tervet úgy dolgoztuk ki, hogy egy sokszorosítható fenntarthatósági szempontokat figyelembe vevő terv legyen, és kísérletinek, mivel az elméleti tevékenységek nagy része nem volt még gyakorlatba ültetve hasonló közösségekben. Figyelembe kell venni, hogy a teljes község egy a Milvus Csoport által kijelölt - a Nyárad és a Kisküküllő völgyében elterülő - Különleges Madárvédelmi Területen található. A Natura 2000-es területeken található települések fejlesztése az Európai Unióhoz való csatlakozás egyik nagy kihívása lesz, reméljük hogy a havadi projekt ebből a szempontból is mintának fog minősülni és bemutatja, hogy a fejlődés nem feltétlenül jelent konfliktust a Natura 2000-es hálózat alapelveivel.

A Brassó megyei herpetofauna feltérképezése 2006-ban – előzetes adatok

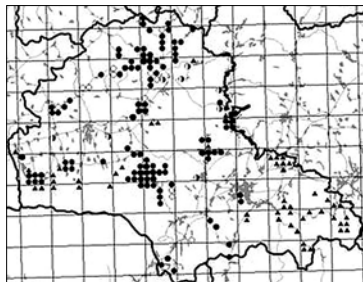
Sos Tibor / Makó Katalin / Bege Imola / Szatmári Borbála / Murariu Ana-Maria

Jelenleg Brassó megye a kétéltű- és hüllőfauna ismerete szempontjából a legkevésbé feltárt erdélyi megyék közé tartozik. Ghira és tsai. (2002) Mapping of Transylvanian herpetofauna részletes munkájában, a megyéből mindössze 9 helység jelenik meg felmérési helyszíneként. Szórványos adatokat azonban még találunk más friss faunisztikai felmérésekben is, viszont ezek a munkák a megye egyes földrajzi egységeihez kapcsolódnak. 2006-ban, a Milvus Csoport Kétéltű- és Hüllővédelmi Munkacsoportja tovább folytatta a megye herpetofaunájának előző években elkezdett felmérését, mely ez évben a megye észak-nyugati részét célozta meg.

A munkacsoport 2005-ös évi megalakulását megelőzően csupán a megye északi részéről, míg 2005-ben a megye dél-keleti részéről gyűjtöttünk adatokat (1. ábra).

Bár 2005-ben sikerült a

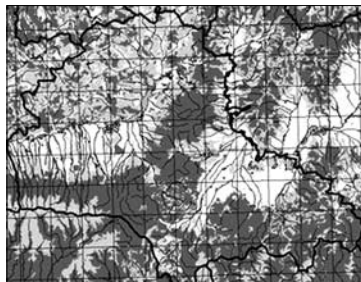
1. Ábra. Vizsgált 2x2 km-es UTM négyzetek (10x10 km-es UTM hálózat) (fekete pont - 2006-os adatok, fehér pont - herpetológiai adat nélküli négyzet, fekete háromszög - 2005-ös adatok, fehér-fekete pont - Mara és tsai. 1999 adatai)

helységekől távol levő élőhelyeket felkutatni (2. ábra), 2006-ban főleg a megyei utak közelében elhelyezkedő élőhelyeket vizsgáltuk meg. A módszer nagy távolságok felmérésére adott lehetőséget, azonban a herpetofaunára vonatkozó adatok szegényesebbek voltak: főleg az elterjedtebb és/vagy a közlekedés és az emberi közelség hatásaira kevésbé érzékeny fajokat sikerült azonosítanunk. Emiatt, az egyes fajok esetében nem sikerült elterjedésre vonatkozó adatokat feljegyeznünk, habár a környéken való előfordulásukat több mint bizonyosnak tartjuk (táblázat). 2006-ban - a fajok elterjedésére vonatkozó adatok mellett - figyelmünk a herpetológiai szempontból fontos élőhelyekre is összpontosult. A nem kutatott területek is, mint a Fogarasi hegyek tövében levő Persány hegység és az Olt melletti érintetlen élőhelyek, további herpetológiai érdekességeket rejthetnek, melyek részletesebb vizsgálata a következő évek feladatai közé tartozik.

A terepre való kiszállások autóval történtek, július-október között. A vizsgált élőhelyeket olyan területeken próbáltuk kiválasztani, ahol a forgalom és a helységek közelsége láthatóan nem zavarta az élőhelyeket. Az

2. ábra. Brassó megye fő élőhelytípusai (□ - mezőgazdasági és ipari területek, ■ - legelők és pászitók, ▨ - lombhullató és tűlevelű erdők, ● - helységek).

Faj	Négyzet	%
<i>S. salamandra</i>	14	14,47
<i>T. alpestris</i>	4	03,28
<i>T. cristatus</i>	6	04,92
<i>T. vulgaris</i>	4	03,28
<i>T. montandoni</i>	-	-
<i>B. bombina</i>	-	-
<i>B. variegata</i>	65	53,28
<i>P. fuscus</i>	-	-
<i>B. bufo</i>	11	09,02
<i>B. viridis</i>	4	03,28
<i>H. arborea</i>	14	11,47
<i>R. nidibunda</i>	31	25,41
<i>R. kl. esculenta</i>	30	25,59
<i>R. esc. compl.</i>	12	09,84
<i>R. dalmatina</i>	18	14,75
<i>R. temporaria</i>	10	08,20
<i>R. arvalis</i>	1	00,82
<i>E. orbicularis</i>	2	01,64
<i>L. agilis</i>	30	25,59
<i>L. viridis</i>	-	-
<i>P. muralis</i>	-	-
<i>Z. vivipara</i>	4	03,28
<i>A. f. colchicus</i>	7	05,74
<i>Z. longissimus</i>	1	00,82
<i>C. austriaca</i>	4	03,28
<i>N. natrix</i>	15	12,29
<i>N. tessellata</i>	-	-
<i>V. berus</i>	-	-

intenzív mezőgazdasági hatás alatt álló területeken sok tíz kilométert kellett megtennünk, míg egy félig-meddig zavartalan és ép élőhely-maradványra bukkantunk. A megfelelő élőhelyeken minimum 150m-es transzektet jártunk végig. Az esetek többségében a fajokat befogás nélkül határoztuk meg, néha az akvatikus fajokat hálóval csapdáztuk. Egyes békafajoknál a hímek éneke is segített az elterjedési adatok növelésében. A térképezés adatait (pl. az élőhelyekre vonatkozókat) az erre a célra tervezett adatlapokon, míg a fajok jelenlétét 2x2 km-es UTM négyzeteken rögzítettük. A kis méretű UTM négyzethasználat eredményeként, adataink részben új adatoknak minősülnek - kivételt képeznek a Mara és tsai. (1999), Preliminary report on herpetofauna of the upper and middle Olt river basin cikkből szerzett adatok -, hiszen az előző felmérések csak helységnekhez vagy nagyobb léptékű UTM négyzetekhez kapcsolódnak.

A kései, júliusi kezdés - a kétéltűek párzási időszakának befejeződése utáni időszak - , értékes adatok elvesztéséhez vezetett a megye alacsonyan fekvő

részein. Anyári hónapok forrósága, az időszakos pocsolnyák eltűnése és sok esetben a kétéltűlárvák pusztulása ugyancsak adatvesztést okozott. A hegyvidéki területeken viszont, a sajátos időjárás következtében eltolódott párzási időszak, lárvafejlődés, valamint az időszakos tócsák hosszabb élete, új adatokkal bővítette felméréseinket. Eszerint, a nagyobb területeket érintő jövőbeli felmérések szervezésekor, az eredményesebb adatgyűjtéscéljából, az alacsonyabb tengerszint magasságú területektől a magasabb területek fele érdemes kutatni.

Az intenzív mezőgazdasági hatások alatt levő területeken (pl. a Brassó-medencében), a kétéltűk és hüllők hiánya láthatóan az élőhelypusztulás, a természetes és féltermészetes szegélyzónák, míg a kétéltűk esetében főleg a párzóhelyként szolgáló időszakos állóvizek hiányának eredménye. Ezekről a helyekről a szegélyzónákban gyakran előforduló *Bombina variegata*, *Lacerta agilis* fajok is hiányoznak.

A 2006-os felmérések eredményei alapján, a vizsgált populációk közül kevés volt az olyan, amelyet nem befolyásolt negatívan az emberi beavatkozás, például a Fogarasi hegyek tövében előforduló foltos szalamandra, *Salamandra salamandra* populációk. A feltérképezett kétéltű populációk legnagyobb részét az élőhelyrombolás és a párzóhelyek hiánya vagy rossz állapota teszi érzékenyvé. Az alpesi götte (*Triturus alpestris*) gyakran az út melletti, felszíni csatornarendszerekben talál megfelelő párzóhelyre, emiatt pedig balesetveszélynek van kitéve. A pettyes götte (*T. vulgaris*) és a tarajos götte (*T. cristatus*)

szaporodási helyek akut hiányában szenved. A használt, nem ritkán mezőgazdasági környezetben létrejövő pocsolnyák és tócsák gyakran személerakó helyként szolgálnak a helyi lakosság számára, ez pedig a további szennyeződés esélyeit növeli. A kárpáti götte (*T. montandoni*) jelenlétét nem sikerült igazolnunk a kutatott területen.

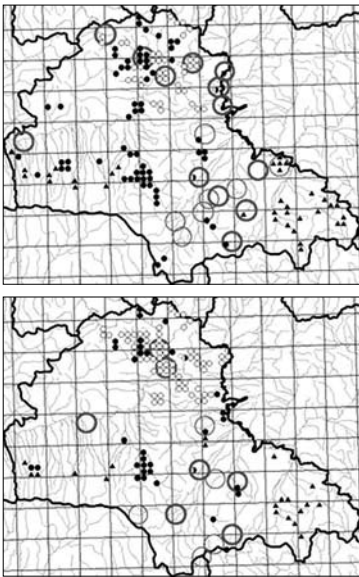
Apiros hasú unka (*Bombina*) 1943-ban Fejérváry-Lángh A. M. Brassó közeléből jelzi, azonban újrajelzése azóta várat magára. A sárgahasú unka (*Bombina variegata*; - 3. ábra) a legnagyobb elterjedésű faj a megyében, azonban abundensnek nem tekinthető. Téves az a gyakori feltevés, miszerint a faj előfordulási területén legtöbbször sokszámú egyeddel jelentkezik, ugyanis a faj előfordulása szoros kapcsolatban áll a kisebb állóvizek előfordulásával. Barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*) jelenlétére utaló jelekre nem találtunk. A tavaszi párzási időszak átugrása és a béka éjszakai életmódja is oka az adatok hiányának. A barna varangy (*Bufo bufo*) a magas dombvidéki és hegységi területeken gyakori, az elterjedési minta miatt pedig az elterjedési területe nagy részén kicsúszik az ember tevékenységének negatív hatása alól. A zöld varangy (*Bombina viridis*) azonban nagy számban lakott területeken jelenik meg, főleg ott, ahol szaporodásra alkalmas állóvizeket talál, még ha azok mesterséges eredetűek is. A levelibéka (*Hyla arborea*) előfordulása a mélyebb, tiszta, időszakos tócsák és az ezeket környező bokros-cserjés meleg élőhelyek jelenlétének függvénye, de gyakran a mesterséges eredetű tócsákat is hamar elfogadja. A kecskébéka fajcsoportba tartozó

Rövid hírek

2005. szeptember 12-én Fodor A., Kiss Zs. és Szűcs Cs. (H) Plopu és Vadu (Constanța megye) között végeztek megfigyeléseket, ahol 32 partimadarfajt észleltek. Vadu kacsaszatatóiban, sárjárók (*Limicola falcinellus*) és egyéb partfutók társaságában, egy fiatal sarki partfutót (*Calidris canutus*), míg a tengerparton egy fiatal kis godát (*Limosa lapponica*) figyeltek meg. Ez utóbbi két faj előfordulási adatai megszorodtak az elmúlt években. ■

A 2005-2006-os év telén, Erdély több területén, igen nagy számban jelentek meg kárókatonák (*Phalacrocorax carbo*). Látványos tömegei a Maroson és Nagy-Küküllőn mutatkoztak. Maros megyei előfordulásai 2005. november - 2006. február közti időszakra tehetőek, és a Maros folyó Marosvécs és Kutyalva közötti szakaszára korlátozódnak. Ebben a periódusban sok megfigyelő jelezte 300-900 egyed számú csapatait. A Nagy-Küküllőről, a Székelyudvarhely körüli adatok kiemelkedtek, ahonnan dr. Szabó J. február 2 és 16 közötti időszakban 250-300 példányból álló csapatairól számol be. Bár a faj az őszi-téli kóborlása során kisebb-nagyobb csapatokban többféle megjelenik, hasonló nagyságú tömegekről mindeddig nem volt tudomásunk Erdély belső területeiről. ■

3. Ábra. Új adatok a sárgahasú unka (*Bombina variegata*; fent) és a fűrgye gyík (*Lacerta agilis*; lent) Brassó megyei elterjedéséhez [fekete pont - 2006-os adatok, fekete háromszög - 2005-ös adatok, fehér pont - 2005 előtti adatok, szürke pont - Mara és tsai. 1999 adatai, kövér kör - jelenkori szakirodalom (1986-2002), vékony kör - régi szakirodalom (1892-1961)].

zöld békákkal nagy számban a nagyobb tavak és nem ritkán a folyóvizek mentén találkozhatunk. Morfológiai karakterek és a hím békák nászénektípusa szerint, csak a tavi béka (*Rana ridibunda*) és a hibrid kecskebéka (*R. kl. esculenta*) jelenlétét fedeztük fel. A továbbiakban viszont a kis tavi béka (*R. lessonae*) előfordulása is várható. Az erdei béka (*R. dalmatina*) és a gyepi béka (*R. temporaria*) az emberi tevékenységnek kevésbé kitett területeken élnek. A helységekhez közeli előfordulási területeken, a többi kétéltűfajhoz hasonlóan, azonos veszélyeztető faktorok hatása alatt állnak. A mocsári béka (*R. arvalis*) Olt mentén felfedezett élőhelyeit intenzív mezőgazdasági területek határolják, vagy éppen részei az élőhelyének. A faj szórványos előfordulására utaló adatok azt a reményünket táplálják,

hogy az Olt melletti, kevésbé zavart élőhelyeken létezhet egy vagy több nagyobb egyedszámú populáció.

A vizsgált területen nem sikerült a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) egyetlen szaporodó közösségét sem megtalálni. Ritkán, egy-egy példányt, a helyi lakosság jelez, de a legtöbbször a teknősök nem helyi eredetűek. A fűrgye gyík (*L. agilis*; - 3. ábra) a legelterjedtebb gyíkfaj a megyében, azonban ő is hiányzik a mezőgazdasági és a túllegettetett területekről. Az elevenszülő gyík (*Zootoca vivipara*) magasdombvidéki és hegységi élőhelyeken jelenik meg. Nagyszámú megjelenése a kisebb tarvágások pozitív hatása alatt áll, amikor a fajnak megfelelő, új élőhelyek keletkeznek vagy a régi élőhelyek között új kapcsolatok jönnek létre. A kékpettyes törékenygyíkkal (*Anguis fragilis colchicus*) nehezen lehet találkozni a túl rövid időtartamú kiszállások alkalmával, főleg rejtett életmódja miatt, viszont helyenként gyakori. A vízisikló (*Natrix natrix*) gyakorinak mondható a nagyobb vízkiterjedésű, nádasos tavaknál, de néha szárazabb élőhelytípusokban is találoztunk vele. Az erdei sikló (*Zamenis longissimus*) és a rézsikló (*Coronella austriaca*) jelenléte még a törékenygyík jelenlétéénél is nehezebben bizonyítható ezzel a felmérési módszerrel. A szerencsét leszámítva, csak a hosszabb távú kutatások bizonyíthatják a fajok jelenlétét a vizsgált területen (pl. Újsinka mellett, B. & C. Promberger, személyes közlés). A sajátos élőhelyekhez kötött fajokat, mint pl. a zöld gyík (*L. viridis*), a fali gyík (*Podarcis muralis*) és a keresztes vipera (*Vipera berus*) ezek hiányában, máshol nem azonosítottuk. A kockás siklót

(*N. tessellata*) E. A. Bielz jelzi Brassó mellől 1888-ban, azonban újabb Brassó megyei jelzésünk nincsen e fajról. A kétéltű- és hullőfajok helyzetét gyakran az emberi bántalmazás és tartási vagy üzleti célokra való befogásuk is érzékennyé teszi.

Ez úton köszönjük mindenkinek, aki különbözőképpen hozzájárult a felmérés megszületéséhez. A projektet a következő évben is folytatjuk. További információkért forduljanak hozzánk: glpar05@gmail.com; Telefon: 0742-271369. A projekt személyes Milvus ösztöndíjban részesült. ■

folytatás a 3. oldalról

nagyragadozókról, hullőkről vagy kockásliliomról beszélünk). A lakosság véleményének formálása hosszú távon legalább annyira fontos a természetvédelmi munka sikerességében, mint a megfelelő tudományos ismeretek vagy a szükséges törvényes keret kidolgozása.

A hasonló kezdeményezések soha nem életképesek a közösség erős támogatásának hiányában. Annak céljából hogy a közösség támogatása biztosítva legyen, a község fejlesztési irányvonalait a közösség tagjainak aktív részvételével, egy „Jövőműhely”-nek elnevezett folyamat során határoztuk meg. A jövőműhely három lépcsője során minden helyi lakosnak lehetősége volt véleményt nyilvánítani. A folyamat eredményeként 5 fejlesztési irányvonalat sikerült azonosítani: mezőgazdaság, turisztikai, kulturális-szociális- ifjúsági, infrastrukturális és természetvédelmi irányvonal.

Konkrét tevékenységek kivitelezésére 2006-ban került

sor. Megpróbáltunk látványos és sikeres programokat kivitelezni, melyek a sok elméleti munka után fenntartják a helyiek lelkesedését. Bár ideális esetben a konkrét tevékenységeket megelőzte volna a fejlesztési stratégia véglegesítése, úgy éreztük, hogy a hosszú tervezési folyamat rosszat tenne az emberek hozzáállásának, hiszen mindenki konkrét eredményeket várt a programtól. Terveink alapján a fejlesztési stratégiát a 2007-es év első felében véglegesítjük. A következőkben röviden bemutatjuk a 2006-ban folytatott tevékenységek egy részét.

2006 Januárjában vásároltunk meg egy hagyományos házat Nyárádszentsimonon, melyet az idei év folyamán, a gazdasági épületekkel együtt renováltunk. A tájházat hagyományos módon - az 5 falu lakóinak adományából - rendeztük meg és Október 14-én nyitottuk meg ünnepi keretek között. Az istállót és egyéb gazdasági épületeket hagyományos állatfajtákkal népesítettük be (bivalyok, mangalicák, birkák, kecskék, kopasznyakútyúk, stb.). A tájház megalapításával több célt szerettünk volna elérni. Egyrészt a rohamosan fogyó kulturális örökség megőrzését, másrészt egy turisztikai látványosság

A búboskemence újjászületése.
Fotó: Kelemen A. Márton

kialakítását. Ugyanakkor a gazdaság kettős nevelési célt lát el: bemutatja egy hagyományos porta sajátosságait az idelátogatóknak, és remélhetően iránymutató lesz a helyiek számára is az EU csatlakozással járó gyakorlat kialakításában (pl. minőségi tej termelése).

Probáltunk egy erős képzési/nevelési komponenst is beépíteni a programok közé. Legjelentősebb ilyen irányú tevékenységünk egy 10 napos magyarországi tanulmányút volt. A résztvevők között mind az 5 falu lakossága képviseltette magát. A tanulmányút célja olyan területek meglátogatása volt, ahol hasonló fenntartható vidékfejlesztési programok futnak. Az elmúlt két évben a községben turisztikai és mezőgazdasági képzéseket is szerveztünk, romániai és külföldi szakemberek segítségét igénybe véve.

A községben belüli kommunikáció javítása céljából, „Kolompszó” címmel negyedévente megjelenő újságot indítottunk útjára. Fontos megjegyezni hogy a 12 oldalas újságot - számonként egy cikk kivételével - teljesen a helyiek írják.

Egy közel 1 hektáros területet béreltünk ki és részben bekerítettünk, egy hagyományos gyümölcsös létrehozásának céljából. Európa szerte nyomasztó probléma a gyümölcs fajták genetikai homogenizálódása, a tájfajták eltűnése. A folyamat Romániában is erősen érezhető, ezért döntöttünk úgy hogy létrehozuk ezt a génbankként is működő gyümölcsöst. 2006 tavaszán 18 őshonos almafajtáról és 9 őshonos körtéről sikerült oltványokat készíteni. A csemetek 2007 őszén kerülnek kiültetésre. ■

Rövid hírek

A Murighiol-i tónál (Tulcea megye) 2005. október 14 -én Bede Á., Kiss R. és Kovács I. szárcsák (*Fulica atra*) és barátrécék (*Aythya ferina*) mellett, egy több mint 3000 egyedet számláló cigányréce (*Aythya nyroca*) csapatot észleltek. Figyelemre méltó ez a nagy példányszám, ami feltehetően a vonulást megelőző tömörüléssel magyarázható. ■

A réti pityer (*Anthus pratensis*) hazánkban mint gyakori átvonuló faj van számontartva. Egyes források mint „valószínűleg kis számban költő fajként” (100-500 pár) is említik (Munteanu D. 1994, 2002) Erdély területéről, azonban ezt megerősítő, biztos költésre utaló irodalmi feljegyzést nem találtunk. 2006. június 6-án a Gutin Hegységben (Máramaros megye), a Kakastaréj lábánál, elszórt fákkal tarkított legelőkön, 2 éneklő hímet és további 5 madarat sikerült megfigyelni. E szaporodási időszakból származó adatok, nagy valószínűséggel, a réti pityer első bizonyított hazai költését jelentik. Az említett területen további két pityerfaj, az erdei pityer (*A. trivialis*) és a havasi pityer (*A. spinoletta*) is jelen volt, mint költőfaj. Megfigyelők: Daróczy J. Sz., Dósa A., Gyékény G., Zeitz R. valamint Bélka T., Vermouzek Z. (CZ) és Mikusek R. (PL). ■

2005. október 15-én Petrescu E., Maliucnál (Tulcea megye) több tízezer, 2006. február 5-én, ugyanitt, 7000 vonuló örvös galambot (*Columba palumbus*) észlelt. Murighiolnál (Tulcea megye) 2005. október 15-én Bede Á., Kiss R. és Kovács I. egy 15000 példányt számláló csapatot figyelt meg. Ilyen jelentős számú átvonuló csapatokról csak Dobrudzsa területéről vannak adataink, melyek egy része, Petrescu E. adatai szerint, enyhébb teleken át is telelnek. ■

Kovácsna megyére nézve érdekes megfigyelések: Sarki bűvár (*Gavia arctica*) – 2005. október 22-én 9 példányt figyelt meg Hegyeli Zs. a Rétyi tavon.

Hegyi réce (*Aythya marila*) – 2005. október 21-én egy tojó madarat látott Hegyeli Zs. Zabolán, mely a faj második ismert megyei előfordulása az utóbbi 10 évben.

Kékes rétihéja (*Circus cyaneus*) - 13 (3 ad. hím, 2 ad. tojó és 8 fiatal) példányt észlelt Kovács I. és Molnár I. 2005. november 29-én a Rétyi Nyírben.

Heringsirály (*Larus fuscus*) – 2005. szeptember 25-én 4 példányt látott Kovács I. Uzonnál, mely a faj első ismert előfordulása a térségben. ■

A Milvus Csoport hozzájárulása az európai Natura 2000 védett terület hálózat kialakításához Romániában

Papp Tamás

A Milvus Csoport számára a 2006-os évet kétségtelenül a Natura 2000 hálózat kialakítása határozta meg. A Natura 2000 hálózatról részletesebben az előző Migrants-ban olvashatnak.

Közismert dolog, hogy a természetvédelem mostoha-gyerekek számát Romániában (és sajnos nemcsak nálunk) így soha nem fordítottak rá elegendő pénz- és humán-erőforrásokat. Tudva ezt, nagy örömmel vettük tudomásul, hogy Romániának kötelessége (ésnem csak „ajánlott”) létrehozni a Natura 2000 néven ismert, Európai szintű védett terület hálózatot, az Európai Unió csatlakozás időpontjáig. A Natura 2000 hálózatba civil szervezetek is javasolhatnak területeket. Mi ezt egy egyedi alkalomnak tekintettük

és igyekeztük teljes komolysággal foglalkozni vele, mert:

- megduplázódik a védett területek kiterjedése országos szinten, a jelenlegi kb. 7,5%-ról min 15-18%-ra, (optimális 20-25% lenne) – a Natura 2000 program nélkül talán soha nem érnénk el ezt a százalékot, habár Románia természeti gazdagsága indokolna ennél többet is

- a területeket tudományos alapon jelölik ki – vagyis azért védünk egy területet mert ott megtalálható egy vagy több természetes élőhely vagy faj és nem azért, mert – ahogy az sok jelenlegi védett terület esetében igaz – tetszetős az emberi szemnek, vagy nehezen hozzáférhető az emberek számára, így nem lesznek kezelési problémák (pl. magashegységi sziklás területek).

- az irányelvek előírásai kötelezőek a tagországok számára és létezik politikai akarat az EU-ban, hogy ezeket a területeket kijelöljék és fenntartsák, még akkor is, ha a politikai „hátszél” erőssége változik.

A Natura 2000 területek kétféleké: - Különleges Madárvédelmi Területek, melyeket a Madárvédelmi Irányelv alapján

A szirtisas (*Aquila chrysaetos*) a sziklás területeken kijelölendő, Különleges Madárvédelmi Területek egyik kulcsfaja. Fotó: Deák Attila

jelölnek ki (a továbbiakban „SPA”-k az angol rövidítésből), valamint Különleges Természetmegőrzési Területek, melyeket az Élőhelyvédelmi Irányelv alapján jelölnek ki (a továbbiakban „SCI”-k az angol rövidítésből).

A Milvus Csoport tagjai és alkalmazottjai a Madárvédelmi Irányelv alapján 68 területet javasoltak, míg az Élőhelyvédelmi Irányelv alapján 15-öt. Ez utóbbiak nagy többsége rajta lesz Natura 2000 NGO koalíció által összeállított, ún. „árnyéklistán” (Shadow list).

A Duna-Delta Kutatóintézzettel aláírt szerződésnek köszönhetően az ország 22 megyéjében javasoltunk védendő területeket a Madárvédelmi Irányelv alapján, így az SPA-ra több energiát tudtunk fordítani. Sajnos csak egyetlen terepszegzson állt rendelkezésünkre, hogy kiegészítsük az adatbázisunkat, leellenőrizzük bizonyos irodalmi adatokat és feltérképezzünk olyan területeket, amelyekről nem állt rendelkezésre semmiféle információ. A munka nagysága miatt a Milvus Csoport 5 alkalmazottja csak ezen dolgozott és segítséget kapott sok tagtól és önkéntestől úgy Romániából, mint külföldről. Elkészítettük a védendő területek digitális körvonalait térképen, az irányelv alapján védendő madarak listáját, valamint információkat adtunk a terület jelentőségéről és a potenciális veszélyeztető tényezőkről.

Sajnálatos módon már nem jutott időnk sem a területeken, illetve ezek peremén élő közösségek informálására, sem a döntéshozó szervezetekkel (Helyi Tanácsok, Környezetvédelmi Ügynökségek, Erdészeti Hivatalok, stb.) való konzultálásra. Bizonyos szempontból jó is volt,

Bakcsó (*Nycticorax nycticorax*) • Fotó: Steve Campbell

hogy a döntéshozó szervek nem értesültek a területekről, míg a munkát be nem fejeztük. Így nem gyakorolt ránk nyomást senki, és úgy tudtuk elvégezni a munkánkat ahogy az Irányelvek kérik – csak a tudományos kritériumok figyelembevételével.

Dicséretes a Környezetvédelmi Minisztérium kezdeményezése, melynek célja, hogy minden javasolt Natura 2000 területen informálja a lakosságot. Nem hihetjük viszont azt, hogy egyetlen informálási alkalom elegendő lenne egy ilyen bonyolult és a mindennapi életet érintő témakör bemutatására, mint a Natura 2000, így nagy szükség van a további informálásra, annak a bemutatására, hogyan lehet hozzájutni az állami támogatásokhoz, melyek a tiltások, stb. Ebben a munkában komoly szerep vár még a civil szervezetekre is.

Az SPA-k esetében a következő lépésnek egy Kormányhatározat megjelenésének kell lennie, melyben a védendő területek listája kell felsorolni. Reméljük, hogy mire Önök e sorokat olvassák, a Kormányhatározat már megjelent. Az SCI-k végső elfogadásáig még hosszú az út, valószínűleg több mint két év, mire a teljes folyamat lezajlik (a lista elfogadása az EU által, a

Rövid hírek

2006. január 14-én Fántánă C., Szabó J. jun és Jan van Diermen a hósármány (*Plectrophenax nivalis*) két példányát észlelték, melyek a Strejști (Vâlcea megye) duzzasztó töltésén tartózkodtak. A faj Romániára nézve ritka téli vendég, mely a tengerpart közelében gyakrabban, az ország belső részein ritkán jelenik meg. ■

Egy marosvásárhelyi madáretetőn, melyen balkáni gerlek számára kukorica is volt kihelyezve, 2006. február 10-én Daróczi J. Sz. egy széncinege (*Parus major*) különös táplálékszerzését figyelte meg. A madár, társaitól eltérően, (melyek napraforgómagot fogyasztottak) két alkalommal is egész kukoricaszemmel szállt el, melyeket egy közeli ágon, lábai közé fogva tört meg és fogyasztott el, amint azt a napraforgómaggal is tenni szokták. Érdeemesnek találjuk ezen megfigyelést, mivel a cinegefajok nem vagy csak kivételesen fogyasztanak lisztes magvakat és efféle szokásukról meglehetősen kevés ismeretünk van. Hasonló megfigyelésről olvashatunk a Tűzok 1997. decemberi, 2. évf. 4. számában kormosfejű cinegéről (*Parus montanus*). ■

2006. június 10-13 között Daróczi J. Sz., Dósa A., Gyékény G., Zeitz R. valamint Bělka T., Vermouzek Z. (CZ) és Mikusek R. (PL) megfigyeléseket végeztek a Máramarosi és Radnai havasokban, külön figyelmet szentelve a nyírfajd (*Tetrao tetrix*) előfordulási területeinek behatárolására. A Radnai havasokban, az Ünő-kő és Bila tengerszem körül, több helyen találtak ürületet és hóba kapart üregeket, melyeket a madarak téli tartózkodóhelynek használnak. E nyomok alapján, a madarak számát legkevesebb 3-4 példányra becsülték. A Máramarosi havasokban, a Cornedei-Ciungii Bălășinii természetvédelmi terület déli részén, több friss ürület és hóba kapart - téli menedékhelyként használt - üreg mellett, sikerült madarat is megfigyelni. Elsőként Vermouzek Z. észlelte június 12-én azt a dürgő kakast, melyet másnap Daróczi J. Sz. és Zeitz R- nek is sikerült azonosítania. A dürgő madarat hajnali 4:20- kor figyelték meg egy fél-kopár - aszott füves dombtetőn, törpefenyves mellett. Adataik alapján, az e térségben tartózkodó madarak száma minimum 4-6 példány volt. ■

HIBAIGAZÍTÁS

a Migrants folyóirat VIII. évf., 1-2. számának 3. oldalán megjelent címben a havasi sarlósfecske latin neve hibásan „Apus apus”-ként szerepelt, a helyes tudományos név „Apus melba”-ként olvasandó. ■

Biogeográfiai Szemináriumok, kétoldali egyeztetések, stb.).

Tudatában vagyunk, hogy a területek kijelölése csak az első lépés, és hogy valós védelmi intézkedések, működő támogatási rendszer valamint jól informált döntéshozó szervek nélkül, ezek a területek csak egy újabb köteg papírt jelentenek majd a

Környezetvédelmi Minisztérium irattárában. Megígérjük, hogy nem állunk meg itt, és folytatjuk tevékenységeinket, hogy a Natura 2000 egy működő rendszer legyen Romániában.

Köszönjük mindenkinek, akik valamilyen módon segítettek a területek kijelölésénél. ■

Magánvélemény

A Madárvédelmi- valamint az Élőhelyvédelmi Irányelv alapján a Natura 2000 hálózatot az EU-ban fontos élőhelyek és fajok elterjedése alapján kell kijelölni. Ez kitűnő alkalom lett volna hazánk számára, hogy végre felmérje a fontos élőhelyek és a fajok (nemcsak az Unió számára fontosakra gondolva) elterjedését és állományviszonyait. Hasonlóan történt ez Csehországban, ahol a kormány 3 millió eurót (és több évet) költött a Natura 2000 hálózat létrehozását megelőző kutatásra.

Nálunk sajnos ez nem így történt. Pedig erre a felmérésre lehetett volna alapozni egy országos biodiverzitás-védelmi stratégiát, az ország prioritásainak figyelembevételével, logikusan kijelölt Nemzeti Parkokkal, természeti (natur) parkokkal, rezervátumokkal és Natura 2000 területekkel, melyek egy valós hálózatot alkotnak, zöld-folyósokkal és speciális védelmi intézkedésekkel bizonyos fajok számára. Megláthattuk volna, Románia mekkora értéket képvisel az EU természeti értékeiben, és talán rádöbentünk volna, hogy ez a legnagyobb hozadékunk és hogy ennek a megőrzése prioritás kellene legyen az ország számára.

Igaz, hasonló megközelítéssel megpróbálkozott a Minisztérium, csak túlságosan későn (2005 őszén) és akkor sem fektették bele a szükséges erőforrásokat. Így jelenleg van egy védett terület hálózatunk (nemzeti parkok, natur parkok, javasolt Natura 2000 területek) melyek nem feltétlenül a biodiverzitás „forró-pontjait” (hot-spot) tükrözik vagy Románia természetvédelmi prioritásait, hanem sokkal inkább néhány ember jó értelemben vett ambícióját és tudását, akik tudtak küzdeni egy általuk fontosnak ítélt terület védetté nyilvánításáért.

Ezen kezdeményezések háta mögül viszont hiányzik az országos stratégia. Ennek a kidolgozása lehetne talán a legfontosabb feladata a mostanában megalakuló a Védett Területekért és a Biodiverzitás Védelméért felelős Országos Ügynökségnek (ANAP).

Közeledik egy másik fontos határidő – az Európai Unió célkitűzése (és minden tagországnak kötelessége), hogy megállítja a biodiverzitás csökkenését 2010-ig (Halting the loss of biodiversity by 2010). Vajon 2009 őszénél hamarabb Románia fog tenni valamit ezért, vagy ismét az utolsó pillanatban ébredünk fel, amikor már csak tűzoltásra van idő?

Papp Tamás

A Fehér-Körös kapuja és a Csermői-magassík

Nagy Attila

Ha az ember az Arad megyei Halmágycsúcs (Vărfurile) felől ereszkedik le a Fehér-Körös mentén, balról a Zarándi-, jobbról pedig a Béli-hegység erdőitől kísérve, Bokszegnél (Bocsig) már jól láthatóan kitarulkozik a szemünk előtt a Nagy Alföld egyik legkeletibb nyúlványa, a Csermői-magassík. Mielőtt azonban továbbmennénk Borosjenő (Ineu) felé, Bokszeg előtt forduljunk jobbra, Bél (Beliu) irányába. Miután átkelünk a Fehér-Körös nyárfákban és fűzekben gazdag ártere felett átívelő hídon, hamarosan egy, az út jobb oldalához simuló töltésre lehetünk figyelmesek, amely - meglepő módon - éppen merőleges az imént magunk mögött hagyott folyó irányára. Egy duzzasztó, gondolhatjuk joggal, és igazunk is van, hiszen a tározó a Töz (Teuz) folyócska vizét hivatott visszatartani, azonban a kifolyó melletti lépcsők megmászása után meglepő látványban lehet részünk: a víztározókat általában jellemző kiterjedt vízfelület és betontöltések helyett, egy hihetetlenül kusza és változatos vízvilágot tárul elénk. Fűzligetek, magassásosok, hínárnövényzettel benőtt tavacskák, mocsarak, nedves kaszálók, a Töz több ágra szakadt lassú vízfolyása. Balra átellenben, a Szik erdő tölgyei nyomulnak felénk: természetvédelmi terület, amely valaha egy jelentős gémtelepnek adott helyet, mely utóbb leköltözött a tározó fűzéseire. Költési időben itt kis szerencsével fekete gólyát vagy barna kányát is megpillanthatunk, ha pedig tavasszal a tározó szélén kívánunk táborozni, biztos számíthatunk az esti haris-koncertre. A tározót

tápláló Töz egyébként a Körösök síkságának egyik természetesebb folyóvize: a csak helyenként gátak közé szorított folyócska szeszélyesen kanyarog erdők, legelők mentén, míg jóval odébb a Fekete-Körösbe nem ömlik.

Visszafordulva, Bokszeget is elhagyva, Borosjenő felé vehetjük az irányt, de még mielőtt a városba érnének, ajánlatos balra letérni, és az erdőből kilépve, bal fele haladva a Rovina-i halastórendszerhez érünk, ahonnan, mivel magasabban fekszik, jól rálátni a Borosjenő melletti tavakra is. A rovinai tavak legfelsőbbike mélyen benyúlik a hasonló nevet viselő erdőbe, dél felől pedig a Mokra (Mocrea) dombja ereszkedik le: mindez bizony látványnak sem utolsó! Ugyan a tavakon a vízimadarak költenek is (cigányréce, fattyúszerkő, búbos vöcsök, stb.), mégis inkább vonulás szempontjából mondhatjuk fontosnak ezeket a halastavakat: százával vonulnak itt a gémfélék (jobbára sűrű gém és nagy kócsag), illetve ezrével a vadkacsák (legszámosabb a tőkés és csörgő réce), ezért az sem véletlen, hogy télen több rétisas is a környéken telel. Az említett ragadozó egyébként (egyedüli ismert fészkelőhelye a régióból) fészkel is a közelben, mint ahogy erről a Migrants egyik korábbi számából már értesülhettek kedves olvasóink, de korábban költött itt a fekete gólya is. Az eseményt akkoriban sikerült megörökítenie a területet igen jól ismerő két madarásznak, Libus Andrásnak és

Czuth Andrásnak. A rovinai erdő egy természetvédelmi területet is rejt: nárciszmező bújik meg az erdő egyik tisztásán. A halastavakon intenzív haltenyésztés folyik, aminek a vonulásban gyakran megjelenő halászsasok is örülnek...

Bélmocsolya (Lunca Teuzului) felől (autóval, vagy a Borosjenő - Csermő vasútvonalon keresztül) közelíthető talán meg a legkönnyebben a Csermői halastó illetve erdő (Pădurea Balta). Az erdőt és tavakat kiterjedt legelők, kaszálók övezik. Az öreg állományú részekben gazdag erdő olyan madaraknak ad otthont, mint a békászó sas, a viszonylag kis halastavon pedig cigányréccék is költenek a kiterjedt, jórészt sulyomból álló hínárnövényzeten, illetve bölömbika a parti nádasban. Csermő falu határában is ráakadhatunk egy kisebb mocsaras területre, ahol bár kis számban, de szintén fészkel a fattyúszerkő. Somoșkeszi (Șomoșcheș) felé indulva feltűnhet a számos vetési varjú-telep: nem véletlen, hogy egy Apáti (Apateu) melletti jegenyenyár- illetve akáccsoportban kék vércse is fészkel az elhagyott varjúfészkekben.

A Borosjenő környékén elhelyezkedő hegylábi-síksági területek a legérdekesebbek és legszebbek közé tartoznak a régióban: ha erre vetődünk, mindenképpen álljunk meg egy-két fentebb leírt helyen, biztosan szép élményekkel gazdagodunk! ■

A Töz folyó tározója nem a megszokott tározó látványt nyújtja • Fotó Nagy Attila

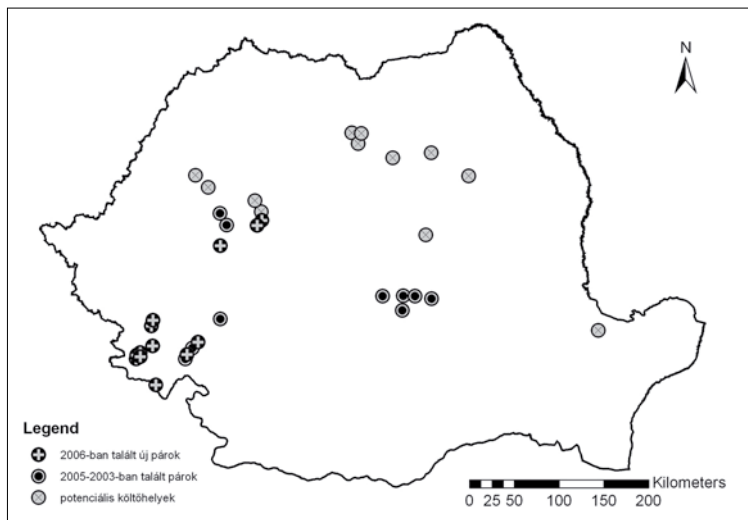

A vándorsólyom további terjeszkedése Romániában

Komáromi István , Kovács István

Az elmúlt évek megfigyelései alapján bebizonyosodott, hogy a vándorsólyom (*Falco peregrinus*) újra költ Románia területén egyre nagyobb számban. A 2006-os év terepi tapasztalatai is megerősítik a feltételezést, hogy a faj állománya folyamatosan növekedik.

A számos kiszállás alkalmával 13 új vándorsólyom revírt sikerült azonosítanunk. Ezek túlnyomó többsége az ország DNY-i részén fekvő hegységek mészkősziklás szorosaiban található, de a Nyugati-Sziget-hegységben is megismertünk új revíreket. Bizonyos esetekben a revírek nagyon kis távolságra, mindössze 4-5 km-re helyezkedtek el egymástól. Több esetben is olyan helyeken sikerült a faj költőterületét megtalálni, ahol az előző években még nem volt megfigyelés. Az állomány növekedését az is

bizonyítja, hogy olyan területeken ahol a faj az előző években jelen volt, az idén már több pár költött.

A megfigyelések túlnyomó része március, április, május hónapokból származik. Ebben az időszakban a madarak fokozott territoriális viselkedést mutattak, a fészklőhelyet biztosító sziklák közelében röpködtek és minden közelbe merészkedő ragadozómadarat elzavartak a környékről. Májusban, több helyen is pelyhes fiókákat etető felnőtt madarakat volt szerencsénk észlelni. Júliusban számos helyen már frissen kirepült fiatal madarakat láttunk a fészklőhely közelében, a szülők társaságában. A behatárolt pároknak egyike egy hollófészket foglalt, míg egy másik egy elhagyott szirtisas fészkekben költött. Érdekes megfigyelés a holló és vándorsólyom fészkek közelsége. Mindkét faj ugyanazon sziklán költött, mintegy 50 m-

re egymástól. A két faj látszólag teljesen megtúrta egymást.

Mivel a faj egyre több helyen költ, a rá leselkedő veszélyek is gyakoribbak. Ezért fontos minél több fészklőhelyet monitorizálni és a közeljövőben védelmi intézkedéseket kidolgozni. A jövő évtől kezdve tervezzük egy színes gyűrzési program elindítását a Retezat, Cserna Domogled, Vaskapu, Néra és Beusnica-Szurdok illetve a Szemenic- és Kárás-Szurdok Nemzeti Parkokban. A gyűrzés segítségével fontos információkhoz juthatunk a fiatal madarak mozgásával, túlélésével, telelésével és fészklőhely választásával kapcsolatban.

Köszönjük azoknak akik a terepmunka során segítettek és adatokat szolgáltatottak: Daróczi Sz., Dósa A., Dravecky M., Camlik G., Hegyeli Zs., Kiss R., Miholcsa T., Murvai-Buzogány R., Sándor K. A., Nagy A. A., Sos T., Zeitz R. ■

Migrans

A „Milvus Csoport” Madártani és Természetvédelmi Egyesület Kiadványa
Megjelenik negyedévente

Szerkesztő:
Kelemen A. Márton
Tördelés:
Deák Attila
Korrektúra:
Kelemen Katalin

Cím:
Op. 3, Cp. 39.
540620 Marosvásárhely, Románia
Tel/fax: +40-265-264726
E-mail: office@milvus.ro
Web-site: www.milvus.ro

ISSN 1454-0290

Kedves Olvasó!

Megkérjük, hogy adja tudunkra ha továbbra is kézhez szeretné kapni a „Migrans” hírlevelet. A jövőben a folyóiratot továbbra is ingyenesen szeretnénk eljuttatni az érdeklődőknek, de mivel a kiadási és terjesztési költségek igen magasak, jövőre csak az kapja meg a folyóiratot aki valamilyen módon jelzi ezirányú igényét. Kérjük tehát hogy írjon egy rövid levelet (pl. „Igen, továbbra is szeretném kapni a Migrans-t”) az office@milvus.ro címre, vagy postai úton a Liliom (Crinului) utca 22, 540343 Marosvásárhely címre. Köszönjük megértésüket!